7/19224

T.C.
Çevre ve Orman Bakanlığı

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği – Bilgi Edinme Birimi

Sayı : B.18.0.BHİ.0.00.00/610.01- 1608 28../12/2006
Konu : Sayın Sedat UZUNBAY'ın 64822
7/19224 No' lu Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : TBMM'nin 11.12.2006 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-27918 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan, İzmir Milletvekili Sedat UZUNBAY' ın "İzmir' de tehlikeli atıkların bertarafına ilişkin ", 7/19224 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Osman PEPE
Bakan

EK
Cevabi yazı (4sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:
Başbakanlık

Söğütözü Caddesi No:14/E Kat:1 06560 Beştepe / ANKARA
Ayrıntılı bilgi için irtibat: Hüseyin AYTAÇ / Şube Müdürü. Telefon: (312) 207 67 52 Faks : (312) 207 67 88
e-posta : h.aytac@cevreorman.gov.tr Web : http://www.cevreorman.gov.tr

7/19224

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN SEDAT UZUNBAY'IN
7/19224 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI

1- İzmir İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, atıkların çevreye zarar vermeyecek şekilde bertaraf edilmesi için 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12. maddesi ve Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin 7. maddesinin (c), (e) ve (h) fıkraları gereğince denetim görevini yerine getirmektedir.

Bu kapsamda, 2006 yılı içerisinde Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Ambalaj ve Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği ve Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında İzmir İl Çevre ve Orman Müdürlüğünce 400 adet denetim yapılmıştır.

2- Her yıl Nisan ayında Bakanlığa sunulmak üzere Müdürlüğe iletilen Atık Beyan Formları değerlendirilerek işletmelerin oluşturduğu tehlikeli atık türleri ve miktarları tespit edilmektedir. Ayrıca, yapılan denetimler sırasında ve Ulusal Atık Taşıma Formlarının incelenmesi neticesinde, tehlikeli atık oluşturan işletmeler tespit ve takip edilmektedir. Buna göre, Örneğin; 2006 yılı başında 75 adet işletme tarafından 2005 yılı Atık Beyan Formu İzmir İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne iletilmiş, ancak 2006 yılında yapılan denetimler sonucunda daha fazla işletmenin tehlikeli atık oluşturduğu tespit edildiğinden, 29.11.2006 tarih ve 7416 sayılı yazımız ile 212 adet işletmeye 2006 yılı Atık Beyan formları ile birlikte, 2007 ve 2008 tahmini atık miktarlarını içeren Üç Yıllık Atık Yönetim Planlarını hazırlayarak İzmir İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne iletilmesi istenmiştir.
2005 yılı Atık Beyan Formlarından alınan bilgilere göre; İzmir İlinde toplam 271 437 ton/yıl + 11 264 adet/yıl tehlikeli atık oluştuğu belirlenmiştir. Söz konusu atıkların 3.111 ton/yıl + 474 adet/yıl miktarı geri kazanımı mümkün olmayan tehlikeli atıklar olup, İZAYDAŞ'a gönderilerek bertaraf edildiği beyan edilmiştir. 268 326 ton/yıl + 10 790 adet/yıl miktarı ise geri kazanımı mümkün olan tehlikeli atıklar olup, lisanslı geri kazanım tesislerine gönderildikleri beyan edilmiştir.

3- Mahalli İdarelerin görevleri Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği Madde 8- Mahalli İdarelerce Alınacak Tedbirler" başlığı altında yer almakta olup, görevleri arasında tehlikeli atıkların bertaraf edilmesi için denetim yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır.

4- Tehlikeli atıkların envanterinin çıkartılarak, bölgesel boyutta atık yönetim planlarının oluşturulması yönünde Avrupa Birliği 2002 Yılı Mali İşbirliği Programı kapsamında yapılan "Yüksek Maliyetli Çevre Yatırımlarının Planlanması için Teknik Yardım" konulu projede, tehlikeli atıkların bertarafına yönelik olarak mevcut tesisin yanısıra Marmara Bölgesinin Trakya kesiminde 1 adet, Ege Bölgesinde İzmir 'de 1 adet, Akdeniz Bölgesinde 1 adet ve İç Anadolu bölgesinde 1 adet olmak üzere, 4 adet yakma ve 4 adet depolama tesislerinin kurulması gerekli görülmektedir. Söz konusu proje ile 2023 yılını hedef alan bir Master Planı hazırlanmış ve maliyetler hesaplanmıştır. Burada 2023 yılını hedef alan Master Planda 2023 yılına kadar oluşabilecek atık miktarları ve türleri belirlenmiştir.

7/19224

5- İzmir İlinin atık envanteri 2005 yılına ait verilerle hazırlanmış olup bu kapsamda İlimizdeki tehlikeli atık miktarları belirlenmiştir. Ancak, 2006 yılı tehlikeli atık miktarlarının işletmeler tarafından henüz Müdürlüğümüze iletilmemesi nedeniyle, veriler halihazırda güncellenmemiştir. 2007 Nisan ayından sonra İzmir İli tehlikeli atık envanteri güncellenmiş olacaktır.

Buna göre 2005 yılı tehlikeli atık miktarları aşağıda verilmiştir:

- Atık Akümülatör : 36771 kg/yıl
- Floresan Lamba : 5524 kg/yıl 350 Adet/yıl
- Kontamine Atık : 264523 kg/yıl
- Kontamine Ambalaj : 231827 kg/yıl + 10790 Adet/yıl
- Atık Kimyasal/Solvent : 80875421 kg/yıl
- Arıtma Çamuru : 1332334 kg/yıl
- II. Ve III. Kategori Atık Yağ : 1406342kg/yıl
- Filtre : 6720 kg/yıl
- Kartuş-Toner-Elektronik Atıklar : 14792 kg/yıl + 6 adet
- Tıbbi Atıklar : 852 kg/yıl
- Baca Tozu : 187181000 kg/yıl
- Atık Pil : 77912 kg/yıl + 118 adet

İşletmelerde oluşan tehlikeli atıklar konusunda, geri kazanımı mümkün olan tehlikeli atıklar, geri kazanım tesislerinde; geri kazanımı mümkün olmayan ve tehlikeli atık bertaraf tesisinde bertaraf edilmesi gereken atıklar da yakılmak veya depolanmak üzere Türkiye'deki tek tehlikeli atık bertaraf tesisi olan İZAYDAŞ'da bertaraf edilmek üzere gönderilmektedir. Ayrıca, bazı tehlikeli atık türleri Bakanlığımızdan atıkları ilave yakıt olarak kullanma lisansı almış fabrikalarda ilave yakıt olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte, Ülkemizde tehlikeli atıkların geri kazanılması için Bakanlığımızca lisanslandırılmış tesisler mevcut olup, işletmelerde oluşan atıklar Valiliğimizden taşıma lisansı almış araçlar ile bu tesislere taşınmakta ve taşıma ile ilgili olarak da Ulusal Atık Taşıma Formu düzenlenmektedir. Ancak, İZAYDAŞ'ın şu an kapasitesinin dolu olması, bu nedenle atık kabul etmemesi nedeniyle tehlikeli atığı oluşan tesislere, atıklarının depolamaları için 6 (ay) süre ile geçerli olmak üzere Geçici Depolama İzni verilmektedir. Müdürlüğümüzce Haziran 2005-Ekim 2006 tarihleri arasında 23 (yirmi üç) adet işletmeye geçici depolama izni verilmiştir.

6- İl Müdürlüğümüz kayıtlarında belirtilen yıl itibariyle sağlıklı bir veriye ulaşılamamıştır.

7- Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine göre ayda 1 tonun altında tehlikeli atık üreten işletmeler izin almaksızın atıklarını kendi sahalarında en fazla 180 (yüz seksen) gün geçici depolayabilmekte, ancak 1 ton/ay üzerinde atığı oluşan işletmeler Valilikten geçici depolama izni almakla yükümlüdürler. Bu kapsamda, Müdürlüğümüzce Haziran 2005 tarihinden Aralık 2006 tarihine kadar toplam 23 (yirmi üç) adet işletmeye Geçici Depolama İzni verilmiştir. Ayrıca, 17 (onyedi) adet işletmenin de geçici depolama izin başvurusu bulunmakta olup işlemleri devam etmektedir.

8-2004 İmalat Sanayi Atık Envanteri araştırması sonuçlarına göre 2004 yılında yaklaşık 1,2 milyon ton tehlikeli atık üretilmiştir. (TÜİK 2005) Evlerden kaynaklanan tehlikeli atık miktarı konusunda çalışma yapılmamıştır.

9- Tehlikeli atıkların envanterinin çıkartılarak, bölgesel boyutta atık yönetim planlarının oluşturulması yönünde Avrupa Birliği 2002 Yılı Mali İşbirliği Programı kapsamında yapılan "Yüksek Maliyetli Çevre Yatırımlarının Planlanması için Teknik Yardım" konulu projede, tehlikeli atıkların bertarafına yönelik olarak mevcut tesisin yanısıra Marmara Bölgesinin Trakya kesiminde 1 adet, Ege Bölgesinde İzmir 'de 1 adet, Akdeniz Bölgesinde 1 adet ve İç Anadolu bölgesinde 1 adet olmak üzere, 4 adet yakma ve 4 adet depolama tesislerinin kurulması gerekli görülmektedir. Söz konusu proje ile 2023 yılını hedef alan bir Master Planı hazırlanmış ve maliyetler hesaplanmıştır. Burada 2023 yılını hedef alan Master Planda 2023 yılına kadar oluşabilecek atık miktarları ve türleri belirlenmiştir.

Diğer taraftan, Mersin'de özel bir müteşebbis tarafından "Doğu Akdeniz Bölgesi Endüstriyel Atık Entegre Bertaraf Tesisi" projesi ile ilgili çalışma başlamış ve Bakanlığımdan ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) Olumlu Belgesini almıştır. Ayrıca Marmara Bölgesinin Trakya kesiminde de İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından çalışmalar sürdürülmekte olup, arazi için yer tahsisi yapılmış, fizibilite çalışması tamamlanmış olup, ÇED süreci başlayacaktır.

2003 Mali İşbirliği PHARE Programı kapsamında Bakanlığımızca önerilen ve AB Komisyonunca Twinning (Eşleştirme) Mekanizmasından yararlanılan TR03-EN-01/TR03-02-03 proje numaralı "Hava Kalitesi, Kimyasallar ve Atık Alanında Türkiye'ye Destek Projesi" üçüncü bileşeni olan Atık Yönetimi Projesi, Almanya Federal Çevre, Doğa Koruma ve Nükleer Güvenlik Bakanlığı ile 08. Eylül 2006 tarihinde tamamlanmıştır.

Proje kapsamında Atık Yönetimi Dairesinin uyumlaştırması gereken 12 ana Direktiften 6 tanesi (75/442/EC Atık Çerçeve Direktifi, 94/62/EC Ambalaj Direktifi, 91/689/EC Tehlikeli Atık Direktifi, 2000/76/EC Yakma Direktifi, 99/31/EC Düzenli Depolama Direktifi ve 93/259/EC Atık Taşınımı Direktifi) çalışılmıştır.

Bakanlığımız koordinasyonunda gerçekleştirilecek olan ve Avrupa Birliği tarafından finanse edilen Özel Atık Yönetimi Alanında Türkiye'nin Kapasitesinin Güçlendirilmesine İlişkin Eşleştirme Projesi 01.12.2005 tarihinde başlatılmıştır. Bu projede, Atık Yağ, Atık Pil ve Akümülatörler, Poliklorlu Bifeniller ve Terfeniller, Ömrünü Tamamlamış Araçlar konularında üretici sorumluluğu ilkelerinin uygulanmasını amaçlamaktadır.

Bu projelerin hedefi, mevzuatın uyumlaştırılması ve uygulanabilir yönetmeliklerin hazırlanması veya mevcut yönetmeliklerin revizyonu, uygulama için stratejik eylem planları oluşturmaktır.

10- 14 Mart 2005 tarih ve 25755 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin Atık üreticisinin yükümlülükleri başlıklı 9 ncu maddesinin (k) bendinde atık üreticileri "Bu Yönetmelikteki esaslara uygun olarak atıkların bertaraf edilmesi amacıyla belediyelerle ya da gerçek ve tüzel kişilerle ortak atık bertaraf tesisleri kurmak ve gerekli harcamalara katkıda bulunmakla" yükümlü kılınmıştır. Bu tür

tesisleri kurmak veya kurdurmak ve gerekli harcamaları yapmak sorumluluğu net bir şekilde atık üreticisine verilmiştir. Ancak Belediyeler de istemeleri durumunda bu tesislerin kurulmasına dahil olabilmektedirler. Bu nedenle atık üreticilerinin yani sanayicilerin bir araya gelerek Bakanlığımızın planları çerçevesinde bölgesel tesisler kurması gerekmektedir.

11- Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği Madde 6'da Bakanlığın görev ve yetkileri yer almaktadır. Bu madde hükümleri incelendiğinde, Bakanlığımızın "tehlikeli atıkların bertarafı için kurulacak tesislerin finansman sorununu çözümünü sağlayan kaynağın bulunması ile ilgili çalışmaları yönetmek ve yönlendirmek" gibi bir görevi bulunmamakla beraber, Avrupa Birliği ve İkili İşbirliği programları çerçevesinde, AB atık yönetimi mevzuatı ile uyum sağlamak için nasıl bir alt yapının gerektiğinin belirlenmesi ve uygun bir yatırım stratejisin belirlenmesine yönelik projeler yapılmaktadır. Söz konusu projeler tamamlandıktan sonra uygulamaya geçilmesi amacıyla sanayici ile işbirliği içinde Avrupa Birliği yatırım fonlarından yararlanma imkanları araştırılacaktır.